

[Grethe Philip]

Jeg tvivler ikke på kristeligt folkepartis gode sindelag og gode hensigter, og at de selv føler sig overbevist om, at de gør noget godt for familierne med deres forslag, men jeg synes, de med deres økonomiske betragtninger er fjernet meget langt fra realiteterne. Jeg tænker på, at fru Inge Krogh lagde vægt på, at de ville give både faderen og moderen mulighed for at være væk i barnets første tre leveår. Men situationen er jo den, at det er yderst få fædre, der har deltidsarbejde, og hvis de har heltidsarbejde, vil jo næsten alle have mere end, skal vi sige 70.000–80.000 kr. i indkomst. Derfor finder jeg det overordentlig urealistisk, at en far skulle synes, han havde mulighed for at ombytte en løn på mindst 80.000 kr. med et børnetilskud på 12.000 kr. Realiteten i forslaget er jo, at det vil være kvinder, som har deltidsarbejde, eller familier, der allerede nu mener, at de kan klare sig med faderens indtægt, som vil kunne nyde godt af disse forslags bestemmelser.

Jeg blev noget skuffet over at høre, at ordføreren for kristeligt folkeparti ikke selv rigtig var klar over, hvordan man var kommet frem til, hvad udgiften ville være ved forslaget; vi plejer ellers at foretage en hel del beregninger. Men jeg har set i bemærkningerne – og det har også været nævnt af en anden heroppe – at man ligesom baserede forslaget på en forudsætning om, at en fjerdedel af børnene i den aldersklasse, som forslaget omhandler, og det vil altså sige børnene under tre år, bliver passet hjemme af en af forældrene. Men dette er ikke en realistisk forudsætning, for vi ved jo, at af de små børn under et år er det en væsentlig større del, der er hjemme og passes hjemme, i hvert fald en meget, meget stor del af året. Derfor kan den forudsætning, man bygger det på, når man giver denne oplysning om de 500 mill. kr., altså givetvis ikke holde; beløbet vil blive væsentlig større.

Inge Krogh (KrF):

Jeg tror, der på mange måder er ved at ske en forandring af indtjeningsforholdene for mænd og kvinder; på den institution, hvor jeg tidligere har arbejdet, var det i hvert fald meget sjældent, at en mand havde deltidsarbejde, medens det finder sted nu. Det er noget, der ligesom ligger hos den moderne familie. Jeg tror også, at vi nemt kan finde

familier, hvor kvinden har den største indtægt. Det kan godt være, det ikke er så almindeligt, som at manden har den største indtægt, men jeg tror, det er en udvikling, der er på vej. Hvad angår de økonomiske betragtninger, er der ting, som det er vanskeligt at godtgøre, f. eks. hvor meget vi vil spare i institutioner i fremtiden. Man må tænke på lang sigt, når man betragter de økonomiske konsekvenser af lovforslaget.

Grethe Philip (RV):

Vi er jo i den lykkelige situation, at vi har statistik over, hvordan heltidsindtægter og deltidsindtægter fordeler sig på mænd og kvinder, og vi har statistik over, hvordan det har udviklet sig. Derfor har vi også visse erfaringer at bygge på, så vi ikke behøver at nøjes med disse helt løse skøn.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Støtte til familiepleje af invalide- og folkepensionister) [af Jørgen Junior (FP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 183. Fremsat 13/2 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Det centrale i dette lovforslag er, så vidt jeg kan se, at der skal kunne ydes økonomisk støtte til pårørende, der påtager sig at pleje en invalide- eller folkepensionist, som ellers

[Socialministeren]

måtte tage ophold i et plejehjem. Jeg skal derfor ikke gøre bemærkninger til forslaget tekniske udformning.

Forslagsstillerne anfører som begrundelse, at en af de væsentligste hindringer for i dag at etablere familiepleje er økonomien, og at man ved at give et tilskud kunne løse dette problem. Uden nærmere dokumentation hævdes det så yderligere, at samfundet ved at yde sådanne plejetilskud til de pårørende vil kunne spare endog milliardbeløb inden for plejehjemssektoren som følge af et mindre behov for plejehjemspladser.

Jeg erkender blankt, at det lyder besnærende og enkelt. Jeg kan også forsikre forslagsstillerne om, at jeg omgående ville have taget et initiativ i denne retning, hvis jeg virkelig troede, at der på denne måde kunne sikres værdige og gode kår for nogle af vore ældre medborgere, samtidig med at der kunne opnås så store besparelser for det offentlige. Men sagen er nu næppe helt så enkel, desværre.

Der er allerede i den gældende lovgivning mulighed for at yde støtte i disse tilfælde, først og fremmest ved hjælp til det praktiske i form af varig hjemmehjælp. Varig hjemmehjælp ydes efter bistanndsloven efter behov, og modtageren af hjælpen skal betale efter indtægtsgraderede satser, dog maksimalt for 6 timers hjælp om ugen, uanset om der faktisk ydes hjælp i flere timer. Der er ligeledes efter bistanndsloven mulighed for, at det sociale udvalg yder økonomisk hjælp til hus-hjælp, som den pågældende selv antager, såfremt udvalget ikke kan skaffe den nødvendige hjælp. Efter bistanndsloven kan der tillige ydes hjælp til indretning af boligen, så den bliver mere egnet for den ældre at færdes i, ligesom der vil kunne ydes forskellige hjælpemidler, man skønner er nødvendige.

Målsætningen for det offentliges indsats på ældreområdet er, som det har været fremhævet mange gange, at der skal gives de ældre, der ønsker det, mulighed for længst muligt at blive i eget hjem. I overensstemmelse hermed er et tilbud om plejehjemsophold først aktuelt, når den pågældende ikke kan klare sig i hjemmet med bistand i form af hjemmehjælp, hjælpemidler, boligindretning, madudbringning m.v. og heller ikke vil kunne klare sig i en beskyttet bolig eller f. eks. med ophold i et plejehjem alene i dagtimerne. En plejehjemsforebyggende forsgør er

i de senere år stadig intensiveret, herunder den bistand, der ydes af hjemmehjælpere. Det er derfor meget forståeligt, at plejehjemsbeboerne, som det da også hævdes fra flere sider, er blevet stadig mere plejkrævende. Det forekommer mig derfor ikke oplagt, at pårørende, selv med bistand fra hjemmehjælp og hjemmesygeplejersker, i et ret stort omfang normalt er i stand til at klare opgaven. Jeg tvivler på, om pårørende i al almindelighed, selv med et økonomisk tilskud, har mulighed for at magte den meget såvel psykisk som fysisk krævende opgave, det er at passe og pleje et menneske med så stort et plejeb behov, som på nuværende tidspunkt er en forudsætning for optagelse i et plejehjem.

Der er også andre hensyn, der må tages i betragtning. Da plejehjemsbeboere i dag udgør en meget plejkrævende gruppe, må det antages, at der må ydes en omfattende støtte, eventuelt støtte hele døgnet, fra hjemmehjælp og hjemmesygepleje. Der rejser sig derfor også det spørgsmål, hvor hurtigt en sådan bistand kan fremskaffes, uden at det betyder, at der ikke bliver tilstrækkelige ressourcer til de ældre, der i dag som følge af den bistand, de modtager fra bl. a. hjemmehjælpen, kan klare sig i eget hjem.

Der er også et meget alvorligt hensyn at tage til de pårørende. Her tænker jeg på, at det da nødigt skulle gå sådan, at en pårørende, der må opgive sit arbejde for i en periode at klare pasningen, mister sin tilknytning til arbejdsmarkedet.

Selv om forslaget i sit grundsigte bygger på en positiv holdning, er det således min opfattelse, at det rejser så alvorlige mulige følgevirkninger, at folketingsrådet ikke på nuværende tidspunkt kan tage stilling til det. Det er min opfattelse, at vi skal lade ældrekommissionen, der er nedsat i dag, og som skal færdiggøre sit arbejde inden for en 2-årig periode, tage problemet med i sine overvejelser, således at det kan indgå i en helhedsvurdering af, hvilke foranstaltninger det er ønskeligt at gennemføre på ældreområdet.

Inge Fischer Møller (S):

Også denne gang kan jeg gøre det ganske kort. På mit partis vegne skal jeg afvise forslaget og henvise til den argumentation, socialministeren er kommet med.

[Inge Fischer Møller]

Jeg vil dog denne gang godt komme med en enkelt tilføjelse. Jeg har en del spørgsmål, jeg gerne vil stille til forslagsstillerne, men da tiden er ret fremskreden, skal jeg gemme dem til udvalgsarbejdet.

Holm (V):

Da mit partis ordfører, hr. Henrik Toft, ikke kan være til stede, skal jeg oplyse, at venstre ikke kan gå ind for fremskridtspartiets forslag om støtte til familiepleje. Venstre ønsker, at ældre medborgere skal kunne blive længst muligt i eget hjem. Gennemførelsen af fremskridtspartiets forslag kan nok give anledning til skepsis med hensyn til de økonomiske bindinger, der ligger i forslaget. Interessen for ældre familiemedlemmer kan nemt blive af først og fremmest økonomisk art. Venstre afviser forslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg ved ikke, om det er tilfældighedernes spil, at vi har haft forespørgsel om kriminalitet og om forebyggelse af kriminalitet i dag. Der er ikke noget, der hedder kriminalitet mellem partierne herinde, men da det konservative folkeparti gentagne gange har stillet forslag om det, fremskridtspartiet i dag står som forslagsstiller til, vil vi gerne give det vores fulde støtte. Vi gør det ud fra den betragtning, at der også her er penge at spare, men også ud fra den betragtning, at vi gerne vil give de ældre en god tid.

Jeg er glad for, at socialministeren oplyser, at ældrekommissionen i dag er blevet nedsat, at den hurtigt går i arbejde, og at også dette spørgsmål vil indgå i ældrekommissionens arbejde, således at vi eventuelt kan komme videre med dette forslag.

Vi vil være positive under udvalgsarbejdet.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Nu har CD et positivt syn på tilværelsen, og derfor har jeg opfattet det, fremskridtspartiet vil, som et ønske om at skubbe i retning af en ændret indstilling til hele problematikken snarere end at fremlægge et fuldt færdigt lovforslag, hvis konsekvenser er vanskeligt overskuelige.

Det har været nævnt, at der er penge at spare. Det er snart det værste argument, jeg ved. Når man går i gang med at gøre det bedre for nogle, må man, for at andre kan

sluge det, sige: ja men der er penge at spare. Det er et skrækkeligt argument, fordi det næsten i alle tilfælde må være sådan, at den bedste løsning også bliver den billigste, fordi den ikke medfører så mange skæve konsekvenser senere hen. Som ministeren har nævnt, er der også i dag plejetillæg at få. Forslaget rejser jo også det spørgsmål, hvor mange år det skal være virkende for det enkelte menneske, der skal passe en pårørende. Det kan blive helt op til 30-40 år og længere endnu, og så kan man nok sige, som ministeren siger, at tilknytningen til arbejdsmarkedet bliver noget illusorisk.

Vi har tidligere skudt på ministrene, når der har været fremsat forslag fra regeringens side, som ikke har kunnet føres ud i livet, fordi man ikke har haft det uddannede personale, der skulle bruges. Det har vi i allerhøjeste grad heller ikke her. Det er skralt nok, som det står til i mange kommuner, med at få beholdt de ældre længst muligt i eget hjem, som målsætningen så smukt lyder.

Men her er nok det tidspunkt, hvor man med god grund og lettelse kan henvise til ældrekommissionen. Nu skal man jo passe på med at henvise til kommissioner osv., men jeg tror, det er det rigtige sted at henvise forslaget til, fordi det rejser så mange praktiske problemer. Vi kan godt være enige i intentionerne og vil gerne se positivt på forslaget.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg kan starte, hvor fru Yvonne Herløv Andersen stoppede. Jeg håber ikke, dette forslag kommer i ældrekommissionen, for jeg håber, at ældrekommissionen har så mange andre ting, den skal se på, som er vigtigere end dette. Jeg håber, det bliver afvist her.

Dette forslag forekommer i al fald SF overflødig, idet der allerede nu er bestræbelser i gang for at give flest muligt ældre og svagelige mulighed for at blive i deres eget hjem. Disse bestræbelser støtter vi i SF, og vi støtter også forslag om mere hjælp, f. eks. via gode hjemmehjælpsordninger. Vi ved, at der i dag er flere kommuner, der praktiserer en omsorgshjælp, der i visse tilfælde udstrækkes til at give pårørende mulighed for at hjælpe ældre og svage, og jeg håber, at det bliver noget af det, vi kan få frem i udvalget, for jeg kender til tilfælde.

[Lilli Gyldenkilde]

Når jeg så i øvrigt læser fremskridtspartiets bemærkninger til forslaget her, f. eks. en opremsning af antallet af plejehjem, antal personale, og hvad der ellers er, ser jeg for mig en lang række tal, der klart viser, at det først og fremmest er økonomi, man har tænkt på, og det bekymrer mig, fordi det nok var det menneskelige hensyn, man skulle se lidt mere på. Disse tal må jo være udtryk for, at fremskridtspartiet mener, der er tale om en overudvikling af plejehjemssektoren, og det er vi ikke i SF enige i. Tværtimod tager vi dem som udtryk for, at situationen, før denne udvikling blev sat i gang, har været meget, meget dårlig.

For fuldstændighedens skyld skal jeg også lige sige, at de, der efter forslaget her påtager sig hjælpefunktionen, vil så få ca. 2.000 kr. om måneden for deres indsats, og hvis man ser på det i forhold til f. eks., hvad et familieplejetillæg for unge er, så er det ikke engang det halve af, hvad man yder dér af social bistand. Det er ganske tankevækkende, synes jeg nok.

Jeg kan heller ikke dy mig for ligesom at tage en kvindepolitisk vinkel ind, for jeg må sige, at jeg ser dette som igen et forsøg på at binde kvinderne i den traditionelle plejerolle. Det bliver jo dem, der kommer til at skulle udfylde dette job, det kan der ikke være tvivl om.

Jeg vil da sige, at man hellere skulle gå mere i retning af at forbedre plejehjemmene, give dem uddannet personale osv., sådan at de mennesker, der er indstillet på den plejefunktion og gerne vil arbejde med det, kan få ordentlige arbejdsvilkår til gavn for de ældre, der så kan få det godt på deres gamle dage, for det er jo da det, vi ønsker alle sammen.

Vi afviser forslaget.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Da mit partis ordfører, fru Tove Jørgensen, er forhindret i at være til stede, skal jeg kommentere forslaget.

DKP kan ikke gå ind for det. Vi forstår godt intentionerne og er enige i, at forholdene for vore plejepatienter skal gøres mere menneskelige, og at vi skal gøre det muligt for familiemedlemmer at træde til, hvis de selv ønsker og magter det. Imidlertid finder vi, at den løsning, som bruges i nogle kom-

muner, nemlig at give den, der passer plejepatienten, løn som hjemmehjælper, er en bedre løsning.

Fremskridtspartiets forslag kan medføre, at især kvinder tvinges til at passe syge familiemedlemmer for en særdeles ringe løn. Når man tager omkostningerne til en plejehjemsplads i betragtning, skulle det være muligt at give en rimelig kompensation. Det ville også stille eventuelle efterlevende ægtefæller bedre, hvis pensionisten afgår ved døden og den efterlevende ikke er berettiget til pension. I øvrigt er der behov for, at der også kan tildeles plejetillæg til pensionister, hvis behov først opstår, efter at de er fyldt 67 år. Dette ville også have en plejehjemsforebyggende funktion.

Endelig er der problemet, om en eventuel arbejdsgiver er villig til at give orlov i korte eller længere perioder.

Vi erkender, at der er et problem, men vil samtidig advare imod, at omsorgen for, at ældre længst muligt kan forblive i deres gamle miljø, ikke fører til nedskæringer på plejehjemsområdet, så længe vi har et så stort udækket behov, at der alene i København er ventelister på omkring 1.300 til plejehjem og beskyttede boliger og der på landsbasis er flere tusinde, der optager pladser på sygehuse og venteafdelinger.

Grethe Philip (RV):

Det er et af disse sociale forslag, som umiddelbart godt kan se ganske tiltalende ud, men når man så sidder og arbejder lidt mere med det, får man sine betænkeligheder, og jeg synes, socialministeren på en udmærket måde fremlagde de overvejelser, man måtte gøre sig, og også de betænkeligheder, man får, bare man går lidt dybere ned i problematikken.

Vi har i øvrigt, som fru Karen Thurøe Hansen tidligere nævnte, været inde på nøjagtig det samme forslag et par gange tidligere i forbindelse med finanslovdebatten, og ved de lejligheder har jeg sagt fra mit partis side, det radikale venstre, at vi ikke kunne tilslutte os forslaget.

Hvad angår det økonomiske, tror vi, det er en fuldstændig fejlsluttelse, hvis man tror, der ligger nogen besparelse i dette. Man må huske, at i hvert fald som forslaget her er fremsat, er det ikke bare, hvor den person,

[Grethe Philip]

der skal pleje den syge, har en tidligere indkomst, som falder bort, der skal gives et beløb fra det offentlige, men jeg forstår det sådan, at man under alle omstændigheder skal yde et beløb til den, der passer en nær slægting, men det vil jo sige, at i det utal af tilfælde med ældre ægtepar, hvor normalt den yngste, normalt kvinden, passer manden frem til det sidste stadium, ville man efter forslaget skulle give dem et beløb. Man kan sige, at det er rimeligt, at det er retfærdigt osv., men man kan ikke sige, at det ikke koster penge, og jeg føler mig fuldstændig overbevist om, at når man gør det hele op, vil det netto komme til at medføre udgifter. Det skulle for mit vedkommende ikke absolut være afgørende – der er jo ting, vi gerne vil have, som koster noget – men jeg synes også, der er mange andre ting, man må være betænkelig ved.

Jeg har bl. a. hæftet mig ved § 86 a, stk. 6, hvori der står, at det er en betingelse for etablering af en familieplejeordning, at enten pensionistens eller de pårørendes sædvanlige læge erklærer, at der ikke er væsentlige lægelige eller trivselsmæssige hindringer for opholdet. Det vil altså sige, at hvis der er lægelige og trivselsmæssige hindringer, der imidlertid ikke kan betragtes som væsentlige, skal man fra det offentliges side kunne træde til og bistå med, at sådanne plejeforhold oprettes. Det synes jeg er i overordentlig grad betænkeligt, for jeg ser jo da for mig, at der kan være mennesker, som med forskellige motiver gerne vil påtage sig en sådan opgave, men som egentlig ikke er i stand til det. For det er jo rigtigt, som socialministeren siger, at det er meget krævende både fysisk og psykisk at tage sig af en plejepatient. Den formulering får det derfor til at løbe koldt ned ad ryggen på mig, for den viser netop, hvor betænkelig man må være, også af hensyn til den pågældende plejepatient.

Men at der ligger nogle problemer omkring mennesker, der gerne også som meget svage vil opholde sig i deres hjem, er jeg da enig i, men vi fra vores side vil meget hellere gå ind i støtten på en anden måde. Jeg mener, at man sikkert i endnu højere grad, end man gør det nu, kunne hjælpe dem med forskellige ordninger, altså en bedre adgang til hjemmehjælp, en bedre adgang til hjemmesygeplejersker, bedre adgang til rådgivning fra hospitalet og måske også andre ordninger.

Men dette med en kontanthjælp til en pårørende, blot der ikke er væsentlige lægelige hindringer i vejen, tager vi afstand fra.

Inge Krogh (KrF):

Kristeligt folkeparti kan tilslutte sig dette lovforslag. Vi mener, det er meget vigtigt, at pensionisten og dennes familie kan vælge, at pensionisten skal blive i hjemmet, og at man fra det offentliges side kan give støtte såvel til indretning af boligen som til vejledning om, hvordan man skal foretage plejen.

Om det foreslåede vederlag er rimeligt, kan diskuteres. Det er flere gange blevet sagt, at man kan jo få hjemmehjælp og hjemmesygepleje, og at det måtte være tilstrækkeligt, og hvis det ikke var det, måtte man tage sin tilflugt til plejehjem. Jeg vil da blot sige, at der er det ved såvel hjemmesygeplejersker som specielt hjemmehjælp, at de kommer på ganske bestemte tidspunkter, og noget, der savnes i meget høj grad, er hjemmehjælp om natten. Det findes jo ikke. Så er den ældre overladt fuldstændig til sig selv, og det kan somme tider være noget af det sværeste at komme natten igennem, hvis man er alene. Jeg tror, at i et sådant tilfælde vil netop denne ordning være udmærket.

Der kan da være besværligheder, og det kan da også være sådan, at det hele bliver sværere, end man har tænkt sig, det kan man ikke se bort fra, men i hvert fald må intentionerne være, at man forsøger at få det gennemført, når lægen siger, der kan være en rimelig mulighed for at gennemføre det. Det er klart, at det kun kan blive et skøn. En læge kan jo aldrig sige, at vedkommende vil blive ved at have det, som vedkommende har det nu, det kan forværres meget hurtigt, så jeg tror, at hvad enten man er læge eller man er noget andet, er det meget svært at garantere for, hvordan det kan forløbe, men det er jo en risiko, der må tages.

Alice Hedegaard (DR):

Retsforbundet vil arbejde for, at invalide- og folkepensionister, så vidt det er muligt, forbliver i deres eget hjem, men dette lovforslag har jeg både indsigelser imod og skepsis over for.

Selve lovforslagets tekst og paragraffer virker meget velgennemtænkte. Forslaget vil øjensynlig give dem, der i dag har den gode

[Alice Hedegaard]

vilje, men som på grund af ringe økonomi og boligforhold afholder sig fra at passe en slægtning, bedre muligheder for at realisere deres ønsker, men – og det er et meget stort men – de ældre eller invalidepensionisterne, der er så dårlige, at fortsat ophold i eget hjem ikke er muligt, kan det nok give problemer at skulle passe for en pårørende, selv med den foreslåede hjælp. Vi må jo heller ikke i vor iver efter at søge at undgå institutionsanbringelse foranledige for store kvaler og afsavn for de ældres familie eller slægtninge, der vil tilbyde deres hjælp.

Det foreslåede erstatningshonorar, oven i købet skattefrit, kunne måske friste ellers ikke kvalificerede familiemedlemmer til at påtage sig en opgave, de rent faktisk ikke vil kunne magte.

Jeg skal undlade at kommentere fremskridtspartiets økonomiske betragtninger vedrørende denne pasningsordning, ikke fordi jeg ikke har læst dem, det har jeg, men da jeg nåede dertil i forslaget, var det, som om alle de gode tanker over for de ældre, som forslagets forside er fyldt med, forsvandt. Selvfølgelig sætter jeg pris på, at der er økonomisk dækning for et forslag – det er en forudsætning for, at retsforbundet støtter et forslag – men når man nu først bliver optændt af glæde over, at fremskridtspartiet kommer med et så menneskevenligt forslag, bliver man yderst hurtigt vækket af sin drøm, når man på side 2 læser den økonomiske oversigt og tænker: nå, så er det derfor.

Men skal vi holde os til den menneskelige side, så består den risiko, som jeg før omtalte, i, at de ældre eller invalidepensionisterne ikke får den fornødne pasning, eller at et måske ellers godt familieliv vil kunne blive skadet og ødelagt ved, at en yngre slægtning, der påtager sig dette hverv, eventuelt bliver nødt til at opgave sit arbejde og derved rives ud af arbejdsmarkedet. Når han eller hun – hvad det nok vil være i 99,9 pct. af tilfældene – enten erkender, at hun har påtaget sig mere, end hun kunne, eller når den ældre dør, kan det være vanskeligt igen at komme ind på arbejdsmarkedet.

Det kan også rent familiemæssigt give endog meget store problemer at skulle skabe hele sin tilværelse og sit hjem om. Jeg havde derfor hellere set et forslag, der havde søgt at bedre mulighederne for at lade de ældre blive i deres eget hjem ved at yde dem en større

og bedre service i form af udvidet hjemmehjælp og anden fornøden pasning.

Den her foreslåede ordning kræver betydelig mere end god vilje og nær tilknytning til den ældre og specielt til en invalid, der kræver måske endnu mere pasning. Jeg er bange for, at dette forslag, hvis det blev vedtaget, ville få nogen til at glemme alle de afsavn, de selv og deres eventuelle familie ville få. Jeg er specielt bange for, at den indsats, der kan og bør gøres for at lade de ældre blive i deres eget hjem, ville aftage i håb om, at alle de ældre ville blive passet af deres slægtninge. Men i de tilfælde, hvor der fra begge parter er et stort ønske om denne form for pasning, er det jo allerede i dag muligt gennem hjemmehjælp og anden støtte fra kommunen.

Retsforbundet kan ikke støtte forslaget.

Jørgen Junior (FP):

Jeg takker for de forskellige kommentarer og vil gerne først fastslå, at der ikke fra vores side er tale om et besparelsesforslag. Jeg anerkender de bemærkninger, der er gjort, og vi har også forsøgt at komme ind på økonomiske konsekvenser i lovforslaget, fordi vi mener, det er rimeligt under alle omstændigheder, når man fremsætter et lovforslag, at fremkomme med nogle tanker desangående. Det er naturligvis meget, meget svært at sige, hvorledes de økonomiske konsekvenser vil være. Jeg vil godt medgive, at det er mildt sagt meget usikkert, og når ministeren harcelerer over ordet milliardbeløb, er jeg sådan set nok tilbøjelig til at give ministeren ret for en gangs skyld, fordi det er ganske umuligt at sige, hvor store beløb der vil være tale om, men det er altså heller ikke det, der er det afgørende. Det er på ingen måde ment som et besparelsesforslag. Det er ment som en blomst i den buket af tilbud, der skal gives til de ældre.

Det er naturligvis ikke et forslag, som vil kunne være aktuelt for alle patienter, der for øjeblikket bliver indlagt på plejehjem, under ingen omstændigheder, og det har vi heller ikke forsøgt at give det udseende af. Der kunne måske være tale om, at omstændighederne tilsagde, at 5 pct. eller 10 pct. af de mennesker, som ellers nødvendigvis må på et plejehjem, ville kunne hjælpes gennem dette forslag.

[Jørgen Junior]

Det er da rigtigt, at pårørende i al almindelighed ikke vil kunne klare plejekravene, og derfor er der heller ikke tale om, at det er noget, der stilles op som alternativ. Det er noget, der stilles op som et yderligere tilbud set fra vores side.

Da socialdemokratiets ordfører, fru Inge Fischer Møller, var på talerstolen, kom jeg til at tænke på Lysistrate. Jeg ved ikke rigtig, om man vil kunne gennemføre noget godt ved at sige så lidt. Vi ser jo her i dag ved sådan en sociallovsdebat, hvor få mænd der er til stede. Vi får endda at vide, at der er ved at ske en stærk udvikling. Der er ved at ske en ændring i forholdet mellem kønnene, var der en af de kvindelige deltagere der sagde før. Jeg tror nok, at jeg ikke har den helt store respekt for, at det skulle være stærkere, fordi det siges af kvindemund, også når der tales om, at dette forslag vil gå ud over kvinderne. Det var vist fru Lilli Gyldenkilde, der i særdeleshed harcelerede over det. Det mener jeg ikke der er tale om, men det er naturligvis et forslag, som tilsiger at styrke familiefællesskabet, og derfor forstår jeg godt, at SF og DKP er imod et sådant forslag, for dér ønsker man naturligvis at styrke institutionerne, og man ønsker, at vi skal blive sociale tilfælde.

Jeg ønsker, at de ældre kan få en yderligere mulighed, og så må jeg selvfølgelig sige til de konservative, at jeg beklager da, hvis det har virket, som om vi har stjålet. Jeg vil hellere sige, at vi gerne vil supplere og samarbejde og gentage gode ideer.

Og så må jeg i øvrigt blot til de konservative sige tak for tilslutningen og det samme til de andre, som er enige med os i den grundlæggende idé, for jeg er også enig med fru Yvonne Herløv Andersen i, at dette forslag er ment som et bidrag til et forsøg på at skubbe i den rigtige retning.

Det har naturligvis også noget at gøre med den ældrekommission, der er nedsat. Jeg føler, der er et problem, som må løses, således at vi får klargjort, at der er mange, der ønsker, at samfundets tilbud til de ældre i højere grad skal være et tilbud om at kunne blive hjemme, også selv om det medfører ganske alvorlige pasnings- og plejeproblemer, som skal udføres ikke alene af de hjemmegående familiemedlemmer, men naturligvis også af en mængde offentlige personer, hjemmesygeplejersker, læger, som skal kunne komme på

besøg, foruden naturligvis enhver anden form for offentlig støtte, som man for øjeblikket kan få.

Men jeg kan ikke sige andet, end at det, der forbavtede mig mest, var, at retsforbundet efterhånden i den grad går SF i bedene og stort set udtaler det samme som SF, og så naturligvis allermest, at venstre i sin iver efter bare at være et nyt radikalt venstre-parti ikke engang går ind i debatten og kommer med de vurderinger, som det radikale venstre dog i tidens løb altid har forsøgt at komme med, men blot siger: vi afviser forslaget, vi er det nye socialdemokratiske støtteparti. Jeg synes, det er lidt sørgeligt at konstatere, at venstre er kommet så langt ud.

Så vil jeg godt til fru Grethe Philip, som kom med disse bemærkninger om, at det økonomisk ikke er et besparelsesforslag, ud over de første bemærkninger, jeg gjorde, sige, at der er en lille misforståelse, tror jeg nok, hos fru Grethe Philip, for der er ikke tale om, at dette kan gælde andre end patienter, som ellers kun har plejehjemmet som den eneste mulighed. Det gælder altså udelukkende patienter, som ellers faktisk er visiteret til et plejehjem, som ellers er tunge patienter. Der er ikke tale om, at når en ældre kvinde passer sin endnu ældre mand, bliver der tale om en slags plejeløn, som kan konkurrere med de nuværende forhold, hvor det er sådan, at to nogenlunde raske mennesker, der nu, bare fordi de er lidt velstillede og kan klare sig, skal have en ekstra plejeløn. Der er tale om, at det udelukkende gælder patienter, der ellers er regulære plejehjemspatienter. Med hensyn til ordet »væsentlige« kan jeg godt se, at man kan lægge en mængde i det. Man kan også lade være med at lægge en mængde i det. Man kan også sige, at hvis ønsket består hos de to parter, at man fortsat skal være sammen, hvis den ældre gerne vil være i familiepleje, hvis familien meget gerne vil have den ældre i pleje, synes jeg nok, at ganske små hindringer ikke bør være til hinder for opfyldelse af et sådant ønske. Men vi ønsker ikke, at ordet »væsentlige« skal betyde, at der slækkes på rent medicinske og sociale krav, og derfor har vi også indsat nogle ret kraftige kontrolinstanser. Vi har jo sagt, at der skulle være tale om socialudvalg, der skulle fastlægge reglerne. Vi har sagt, at der skulle være tale om lægelige beslutninger osv. osv.

[Jørgen Junior]

Til fru Inge Krogh vil jeg naturligvis også sige tak for tilslutningen og så sige vedrørende vederlagets størrelse, som også andre har berørt, at det naturligvis er meget svært at sige, om det nu er det rigtige. Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at det jo kun er et par tusinde kroner om måneden. Det er rigtigt, mere er det ikke ifølge den nugældende folkepension. Vi tænker nok mere på tallet 3.000 kr., fordi det er det, vi foreslår som folkepension, men lad det være. Hvis det var således, at der var en opbakning her i salen, hvis man sagde 4.700 kr. eller 5.300 kr., så ville fremskridtspartiet ganske givet også gå ind for dette forslag. På den anden side er det jo også meningen, at der skulle være tale om et skattefrif beløb, men o. k., vi kan da godt gå frem i et fremskridtsfremtidssamfund og tale om det indkomstskattefrie samfund, og så kan vi godt forhøje beløbet ganske væsentligt.

Fra retsforbundets side siger man, at der kræves betydelig mere end god vilje. Ja men der kræves også betydelig mere af dette folketings medlemmer end bare negativ vilje over for alt for mange forslag, fordi de måske kommer fra partier, som man ikke er indstillet på at støtte. Jeg føler ikke, at dette er et partipolitisk forslag. Jeg føler sådan set, at dette er et forslag, som jeg håber at både ældrekommissionen og politikerne på Christiansborg vil beskæftige sig alvorligt med, selv om det kommer fra fremskridtspartiet, og selv om det ikke tilsiger, at det socialistiske samfund skal udvikle sig med flere og flere institutioner og flere og flere offentligt ansatte.

Derfor føler jeg ikke, at denne debat har været fuldstændig formålsløs, men kan da takke for en nogenlunde hæderlig modtagelse. Jeg havde ikke forventet, at dette forslag blev vedtaget, sådan som det ligger her, i løbet af nogle få måneder ved tredje behandling, men jeg håber og tror, at man i hvert tilfælde vil arbejde videre med disse tanker, som har fået tilslutning fra konservativ og kristeligt folkepartis side, ja, måske endda også principielt fra fru Grethe Philip, som dog talte om, at man kunne forstå visse intentioner bag forslaget, at man vil arbejde videre med disse tanker her i tinget og i ældrekommissionen, og så synes jeg nok, at venstre ligesom skal prøve at finde ud af, hvor de står. Det er egentlig så sørgeligt at

konstatere, at socialistisk folkeparti og DKP i det mindste vil diskutere forslaget, i det mindste har deres løsningsmodeller. Det er lidt trist, hvis venstre udelukkende er et socialdemokratisk vedhæng.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget. Jeg kan jo godt se, at klokken bliver mange, men jeg synes alligevel, der var nogle ting, der kaldte mig herop.

Det, jeg vil sige, er, at som øjet ser det, det vil se, så hører øret altså også det, det vil høre, for jeg sagde nogle positive ting om dette forslag. Jeg sagde, at visse kommuner allerede praktiserede dette i særlige tilfælde, hvor det kan lade sig gøre, og det synes jeg var godt, men at åbne op generelt for denne udvikling kan vi ikke være med til.

Så siger hr. Jørgen Junior, at det kan han godt forstå, for vi vil jo ikke værne familien, vi vil gerne have, at alle bliver sociale tilfælde og kommer på institution. Det siger jo noget om, at vi åbenbart ved meget lidt om hinandens politik, i hvert fald ved hr. Jørgen Junior for lidt om vores, for vi er da ikke interesseret i, at alle skal på institution. Intet er vel mere fejlagtigt end at gå i den tro.

Når jeg drog frem den kvindepolitiske vinkel på dette, er det klart, fordi dette vil blive noget, der stiller krav især til kvinder. Det kan ikke undgås, at det vil blive det, for hvor mange mænd vil gå hjemme og passe en syg far eller en syg mor og så miste sin løn? Den er jo i næsten alle tilfælde meget højere end kvindens, så det ville lægge et yderligere pres på kvinderne, det kan ikke undgås.

Jeg kan godt se, at der er nogle menneskelige ting i dette, som jeg også spekulerer meget på hvordan vi skal klare. Fru Inge Krogh var inde på noget af det, og jeg synes, det var en væsentlig ting, fru Inge Krogh fik frem, bl. a. med hensyn til hjemmehjælp om natten. Det er virkelig nogle store problemer, som vi nok burde drøfte noget mere, og det kan vi jo så håbe man vil gøre i ældrekommissionen.

Jeg kan heller ikke dy mig for her på det sidste at sige, når hr. Jørgen Junior siger, at dette ikke var ment som noget partipolitisk og nu skal vi være gode ved hinanden, sådan forstod jeg det, at det synes jeg også vi skal,

[Lilli Gyldenkilde]

men der skal dog være en vis form for sammenhæng i det, vi går og laver. Så vidt jeg erindrer, men hr. Jørgen Junior kan jo korrigere mig, hvis jeg husker fejl, stemte fremskridtspartiet i sin tid imod en bedre refusion for hjemmehjælpere med det for øje at få ansat flere hjemmehjælpere. Refusionen steg fra 50 til 75 pct. Så vidt jeg erindrer, stemte fremskridtspartiet imod, og jeg kalder det ikke sammenhæng i tingene at gå imod et sådant forslag og så fremsætte dette. Derfor lyder det lidt hult. Jeg beklager.

Jørgen Junior (FP):

Fru Lilli Gyldenkilde skal skam ikke beklage noget som helst. Vi har igen og igen sagt, at vi ønskede en forøget hjemmehjælp. Vi har stillet ændringsforslag til finanslovsforslagene, og vi stemte også for regeringens forslag, dengang der var tale om at ansætte flere hjemmehjælpere, så vidt jeg husker var tallet 2.000, eller var det 3.000 over en periode? Det har fremskridtspartiet stemt for. Derfor er vi positive over for en forøget hjemmehjælp, ganske givet. Vi ønsker, at dette skal være yderligere et tilbud, og vi mener ikke, at det på nogen måde er hult.

Jeg er selvfølgelig glad for at høre, at socialistisk folkeparti ikke er slet så socialistisk, som jeg måske før prøvede at lægge op til, men det er da kun glædeligt, hvis man også vil tilsige familien sin støtte og ikke udelukkende køre på institutionerne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Melchior):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold.) Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af udvalg med henblik på indførelse af

plejeorlov for slægtninge til døende personer [af Yvonne Herløv Andersen (CD), Brusvang (CD), Chr. Christensen (KrF), Inge Krogh (KrF), Alice Hedegaard (DR) og Lis Starcke (DR)].

(Beslutningsforslag nr. B 93. Fremsat 14/2 79).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Som jeg tidligere har haft lejlighed til at give udtryk for, er ønsket om at give nærtstående slægtninge mulighed for at pleje en døende person i den sidste del af livsforløbet en smuk tanke, som kun kan have min sympati.

Før jeg går nærmere ind på det forslag, der her er til behandling, vil jeg dog gerne gøre opmærksom på, at der allerede efter de gældende regler er en vis mulighed for at få økonomisk hjælp til pasning af døende i hjemmet. Efter bilstandsloven kan der ydes kontanthjælp, når en person på grund af ændringer i sine forhold, f. eks. sygdom, i en begrænset tid er afskåret fra at skaffe det fornødne til eget eller familiens underhold. Hjælpen kan ydes ikke blot ved egen sygdom, men også ved sygdom hos et familiemedlem. Der er først og fremmest tænkt på børns sygdom, men det er ikke efter denne bestemmelse udelukket, at der også kan ydes hjælp i tilfælde af sygdom hos andre nære familiemedlemmer. Det skal dog efter en konkret vurdering i det enkelte tilfælde findes rimeligt og hensigtsmæssigt at yde hjælpen. Ved denne vurdering skal der også tages hensyn til den enkeltes økonomiske forhold, da kontanthjælpsydelsen som bekendt er transbestemt. Det følger heraf, at der ikke efter bilstandslovens kontanthjælpsbestemmelser er mulighed for at etablere generelle tilskudsordninger til pasning af døende i hjemmet.

Jeg kan også pege på mulighederne for i dag at løse selve plejeproblemet ved hjemmesygepleje eller hjemmehjælp. Hjemmehjælp ydes hovedsagelig i dagtimerne, men der skal også være adgang til at få bistand på andre tidspunkter, ligesom der skal være adgang til at få bistand på søn- og helligdage. Der er således i princippet mulighed for at iværk-